

Nederlands Bijbelstudie Circulaire

29-ste jaargang nummer 4

december 2019

De Twaalven (3)

door Dr. W. Lodder

Simon Petrus (2)

Toch zijn "de twaalven" niet voor de grote Pinksterdag als Apostelen in functie getreden. Met welk een bezieling zijn zij toen, als "getuigen van Jezus' opstanding" ^{Hand.1:22} begonnen te spreken van 't geen zij van Hem gezien en gehoord hadden.

In tijden, waarin een dode orthodoxie de toon aangaf, is de betekenis van de uitstorting des Heiligen Geestes voor hun persoonlijk leven meestal onderschat. Overschat werd zij vaak in kringen, waarin men zich dogmatisch door niets gebonden voelde en men toch dweept met een Geest, die ons boven het gewoon-menselijke zou kunnen uitvoeren. De Heilige Geest ontpopte zich hier in de regel als een camouflage voor eigen geest.

Zowel voor de ene als voor de andere eenzijdigheid wordt men bewaard, als men de betekenis van de uitstorting des Heiligen Geestes beziet in het licht van Jezus' onderwijs. In de Paaszaal had Hij Zijn jongeren voorzegd, wat de Trooster, de Heilige Geest, bij Zijn

komst op aarde zou doen. "Die zal Mij verheerlijken, want Hij zal het uit het Mijne nemen en zal het u verkondigen." ^{Joh.16:14}

Dat wil dus zeggen, dat de Heilige Geest voor hun besef het volle licht zou doen opgaan over Jezus en over hetgeen Hij voor hen gedaan en tot hen gezegd had. En na Pinksteren was het Petrus inderdaad aan te zien, dat het zaad van Jezus' onderwijs in hem had wortel geschoten, ja zelfs vrucht begon te dragen. In al zijn toespraken in 't begin der Handelingen - in 't geheel zijn 't er drie - treft ons het zware accent, dat hij legt op de noodzakelijkheid van Jezus' lijden en sterven. In zijn Pinksterrede ^{Hand.2:14-40} zegt hij: "Dezen, door de bepaalde raad en voorkennis Gods overgegeven zijnde, hebt gij genomen en door de handen der onrechtvaardigen aan het kruis gehecht en gedood." ^{vs. 23} Van zijn vroegere ergernis des kruises blijkt niets meer. In zijn tempeltoespraak ^{Hand.3:13-26} klinkt het: "maar God heeft alzó vervuld hetgeen Hij door de mond van al Zijn profeten te voren verkondigd

had, dat de Christus lijden zou." vs. 18
Hij heeft dus leren verstaan, wat hij las. En in zijn verantwoording voor de overpriesters ^{Hand.4:8-12} herinnert hij: "deze (Jezus) is de steen, die van u, de bouwlieden, veracht is, welke tot een hoofd des hoeks geworden is." vs. 11

In nauw verband daarmee staat de oproep tot bekering, die hij met kracht tot zijn hoorders liet uitgaan, want hij verstaat het nu, dat wie zijn leven liefheeft, het zal verliezen. ^{Joh.12: 25}

In zijn Pinksterrede klinkt het: "Bekeert u en een iegelijk van u worde gedoopt in de naam van Jezus Christus tot vergeving van zonden." ^{Hand.2:}

³⁸ En in zijn tempeltoespraak: "Komt dan tot berouw en bekering, opdat uw zonden uitgedelgd worden." ^{Hand.3:19}

Meer dan eens lezen wij, dat hij vervuld was met de Heilige Geest ^{Hand.2:4;}
^{4:8} en toch zeide hij dit alles niet in extase, doch nuchter, beheerst en met een beroep op de Heilige Schrift.

In zijn Pinksterrede haalt hij Joël 2:28-32 aan; in zijn tempeltoespraak Deut.18:5 en in zijn verantwoording voor de overpriesters Ps.118:22. Vinden wij in dit alles niet de leerstof terug, die op de lesrooster stond van de tweede klas, waartoe Simon na Caesarea Filippi bevorderd was?

In 't bijzonder treft ons echter het kloekke, het fiere, vooral het evenwichtige, dat zijn optreden kenmerkt. Het onrustige van vroeger is er uit weg. Hij is Petrus geworden. Zonder een spoor van vrees neemt hij na de uitstorting des Heiligen Geestes het woord en spreekt hij rustig de duizenden toe. In

de tempel kan hij het niet hebben, dat men er hem en Johannes op aanziet, alsof zij door hun kracht of godzaligheid de kreupele hadden doen wandelen, doch wijst hij op de God der Vaders, Die Zijn kind Jezus verheerlijkt heeft. ^{Hand.3:13} Hij neemt geen blad voor zijn mond, doch zegt de Jeruzalemmers de harde waarheid, zonder hen te ontzien: "maar gij hebt de Heilige en Rechtvaardige verloochend en hebt begeerd, dat u een man, die een doodslager was, zou geschonken worden en den Vorst des levens hebt gij gedood." ^{Hand.3:14, 15a} Maar in zijn scherpe requisitoir is hij tevens zachtmoedig genoeg om het als een verzachtende omstandigheid te beschouwen, "dat zij het door onwetendheid gedaan hebben, evenals ook hun oversten." vs. 17

En als hij met Johannes naar aanleiding van dit wonder gegrepen wordt en voor de Overpriesters geleid, kruipt hij niet in zijn schulp, doch verantwoordt hij zich zo kloek en zo fier, dat zelfs de deftige Raadsheren er van onder de indruk komen. 't Zijn toch maar ongeleerde en eenvoudige mensen. ^{Hand.4:13} Doch met welk een vrijmoedigheid spreken zij. Zij kunnen er niet bij en weten niet beter te doen dan hen te dreigen.

Over 't effect van hun dreigementen zullen zij zich wel geen illusies gemaakt hebben, want bij hun heengaan dorsten deze lieden zelfs nog een beroep op hun geweten te doen: "Oordeelt gij of het recht is voor God ulieden meer te horen dan God." ^{Hand.4:19} Dat lokte nog scherper bedreigingen

uit. Alleen, blaffende honden bijten niet; de Overpriesters deden niets, omdat zij niet durfden. Want bij het volk stonden de Apostelen in hoge achting, met name Petrus, aan wiens schaduw de bijgelovige schare zelfs genezende werking toeschreef. Eerst toen het volgens de Hogepriester en zijn naastemedewerkers de spuigaten uitliep, sloegen zij, vervuld met nijdigheid, de handen aan de Apostelen en zetten hen in de gevangenis. Doch des nachts leidde een Engel des Heeren hen uit en droeg hun op in de tempel het woord des levens te brengen. ^{Hand.5:19, 20}

Men kan zich de verbazing der Overpriesters begrijpen, toen de volgende morgen eerst het rapport binnenkwam, dat de gevangenis leeg was en kort daarop het bericht, dat de arrestanten in de tempel gesignaleerd waren, bezig de schare te leren. Toen werd hun verbazing zelfs consternatie. Dat wordt in Hand.5 wel niet met zoveel woorden gezegd, doch het blijkt èn uit het feit, dat zij thans met een zacht lijntje in plaats van met stevige knuisten gaan werken èn nog duidelijker uit het armzalige figuur dat zij tegenover de teruggebrachte Apostelen slaan. Het klinkt als een jammerklacht: "gij hebt met deze uwe leer Jeruzalem vervuld, en gij wilt het bloed van dezen mens over ons brengen." ^{vs.28} Dit maal kwamen de Apostelen er echter niet zonder kleerscheuren af. Zij werden gezeseld, doch zij gingen heen, verblijd "dat zij verwaardigd waren ter wille van Zijn naam smadelijk behandeld te zijn." ^{Hand.5:41}

Als de vroegere Simon zoveel had moeten verduren, zou 't hem gegaan zijn als een brandend stuk hout, dat men in water dompelt. Er zou niets van hem zijn overgebleven dan een verkoolde, zwartgeblakerde stomp. Nu staalde de tegenstand hem, want hij had iets van ijzer in zich. In Christus was hij een nieuw schepsel geworden en iets van dat nieuwe tekende zich reeds door 't geloof in hem af. Simon was Cefas, rots, Petrus, geworden.

Het is voor de eerste Christelijke gemeente een zegen geweest, dat God deze Petrus heeft willen gebruiken om als eerste aan een niet-Jood het Evangelie te brengen.

Wij, die gewoon zijn de Zending als de hoge, verantwoordelijke taak der Christelijke Kerk te beschouwen, kunnen ons nauwelijks voorstellen, hoe de eerste Christenen aanvankelijk tegenover de Heidenen stonden. Zij wisten, dat het Evangelie voor alle volken bestemd was. Men mag hen er dan ook geen moment van verdenken, dat zij de wereldomvattende betekenis er van zouden hebben betwijfeld.

Doch men vergete niet, dat de Apostelen van huis uit behoorden tot een volk, dat het als zijn bijzonder praerogatief beschouwde, en óók mocht beschouwen, "Gods volk" te zijn. Nu werd er aan 't begin onzer jaartelling een bijzonder sterke propaganda voor de Joodse godsdienst gevoerd. Jezus verweet de Schriftgeleerden en Fariizeërs, dat zij zee en land omreisden om één Jodengenoot te maken ^{Mat.23:15} en Jacobus, de broeder des Heeren,

zegt in Hand.15:21: "want Mozes heeft er van oude tijden in elke stad, die hem prediken en hij wordt op elke sabbat in de synagoge gelezen," d.w.z. er is haast geen plaats van betekenis of de wet van Mozes is er bekend.

Door de Septuaginta, de Griekse vertaling van het Oude Testament, die reeds in de derde eeuw vóór Chr. ontstaan was, waren de heilige boeken der Joden ook voor niet-Joden toegankelijk geworden. In alle grote steden van 't Romeinsche Rijk had men synagogen, waar de Joden en de Jodengenoten op sabbat plachten samen te komen. Men heeft hun sterkte in 't Romeinsche Rijk op 7% van de totale bevolking becijferd. Met andere woorden: van de kleine 60 miljoen, die er volgens de hogste raming binnen de grenzen van het Keizerrijk woonden, waren 4 à 5 miljoen Joden of Jodengenoten. En hoogstwaarschijnlijk waren de laatstgenoemden in dit cijfer nog het sterkst vertegenwoordigd. Het aantal Jodengenoten groeide voortdurend, omdat, zoals reeds uit Paulus' ervaringen blijkt, ^{Hand.13:43, 50; 14:1; 17:4} heel wat godsdienstige mannen en vrouwen uit heidens milieu, die vol bewondering tegen Israëls monotheïsme opzagen, min of meer geregeld de synagoge bezochten.

De Christelijke prediking behoefde derhalve de Joodse propaganda slechts op de voet te volgen en... 't Evangelie bereikte steeds meerdere volken. Aanvankelijk beperkte de, Zendingsarbeid zich dan ook tot Jo-

den en Jodengenoten. Doch tijdens de grote vervolging, die na den dood van Stefanus over de gemeente te Jeruzalem losbrak, begon de Christelijke prediking zich aanvankelijk tastend en aarzelend nieuwe wegen te zoeken. Saulus van Tarsen, die mannen en vrouwen naar de gevangenis sleepte ^{Hand.8:3} bereikte juist het tegenovergestelde van 't geen hij bedoelde.

Hij "blies" dreiging en moord. ^{Hand.9:1} Wie dat doet, blazen bedoel ik natuurlijk, staande in zijn tuin met een hoopje zaad op het vlak van zijn hand, ziet na verloop van tijd in de omtrek van de plaats waar hij stond overal kleine plantjes opkomen. Precies zo ging het toen. De Jeruzalemse gemeente spatte uitéén, doch de verstrooiden gingen het land door en verkondigden overal waar zij kwamen "het woord". ^{Hand.8:4} Zo ontstonden overal in Judea kleine gemeenten. Filippus, de diaken, bracht het Evangelie zelfs over de grens.

Ook in Samaria vormde zich, wij zouden zeggen, een gemeente. Dat kon er nog op door. Had Jezus Zelf niet in Samaria gepredikt? Had Hij die landstreek niet uitdrukkelijk genoemd, toen Hij Zijn Apostelen op de Hemelvaartsdag herinnerde, dat zij Zijn getuigen zouden zijn "zo te Jeruzalem als in geheel Judea en Samaria en tot aan het uiterste der aarde"? ^{Hand.1:8} De Apostelen besloten dan ook Petrus en Johannes af te vaardigen, die bij hun komst in Samaria de broeders daar de handen oplegden.

Daar bleef het niet bij. Terwijl sommigen het land tot Fenicië doorgingen en

zelfs tot Antiochië en Cyprus kwamen, "het woord sprekende tot de Joden alleen," waren er enige Cyprische en Cyreneïsche mannen, die deze reserve niet in acht namen en óók aan Grieken de Heere Jezus verkondigden. ^{Hand.11:19,}
²⁰ Doch dit deden zij op eigen gezag; het werd, althans de eersten tijd, door de Apostelen niet gesanctionneerd.

Dit geschiedde eerst, toen Petrus er toe gebracht was om Cornelius en de zijnen te dopen. Dat had vèrstrekken-de gevolgen. Petrus zat nog zo vast in zijn Joodse beschouwingen, dat hij het verzoek van die Romeinse hoofdman om naar Caesarea te komen, eenvoudig naast zich zou neergelegd hebben, indien God hem niet op dit "kom over en help ons" voorbereid had. Men kent het gezicht, dat hem op het dak te Joppe ten deel viel. ^{Hand.10:9-16} God trachtte hem daardoor duidelijk te maken, dat het onderscheid tussen rein en onrein thans afgedaan had. Niet alleen in de dieren-, óók in de mensenwereld. Men krijgt echter de indruk, dat Petrus de strekking van dit gezicht niet aanstonds begreep. De Heilige Geest moest er althans aan te pas komen, anders was hij misschien nog niet gegaan: "zie, drie mannen zoeken u: daarom sta op, ga af en reis met hen, niet twijfelende, want Ik heb hen gezonden." ^{vs. 19, 20}

Stellig is het echter de vraag, of Petrus de saamgekomenen ten huize van Cornelius wel zou gedoopt hebben, als God niet voorgegaan was en de Heilige Geest op hen uitgestort had. Daarover

raakten de gelovigen uit de besnijdenis, die met hem meegegaan waren, "buiten zichzelf", zoals er woorde-lijk staat. ^{vs. 45} Zij konden zich niet voorstellen, hoe zo iets mogelijk was. Doch Petrus trok er de juiste conclusie uit: "kan ook iemand het water weren, dat dezen niet gedoopt zouden worden, welke de Heiligen Geest ontvangen hebben, gelijk als ook wij? En hij beval, dat zij zouden gedoopt worden in de naam des Heeren." ^{vs. 47, 48a}

Toen Petrus te Jeruzalem terugkwam, had men de poppen aan het dansen. Het besef: 't uitverkoren volk van God te zijn, werkte bij vele gelovigen uit de besnijdenis nog te krachtig na dan dat zij maar zo konden toegeven, dat een Heiden zonder het portaal van het Jodendom te passeren rechtstreeks tot Christus mocht gaan. Petrus stond echter zijn man; hij vertelde eenvoudig wat hem in Joppe gebeurd was en hoe God zijn aanvankelijke onwil om mee te gaan door dat gezicht had gebroken. Het pleit voor deze gelovigen uit de besnijdenis, dat zij toen tevreden waren en God verheerlijkten. ^{Hand.11:18}

Nu talmde men in Jeruzalem ook niet langer ten aanzien van Antiochië. Men trok de consequentie uit het gebeurde. Barnabas werd naar Antiochië gezonden, evenals enigen tijd geleden Petrus en Johannes naar Samaria, om contact met de broeders daar ter plaatse te zoeken. ^{Hand.11:22}

Later is er over de verhouding van de gelovigen uit de besnijdenis en de gelovigen uit de Heidenen nog heel

wat te doen geweest en wij kunnen niet zeggen, dat de houding, die Petrus toen aannam, onze bewondering heeft. Doch een feit is het en blijft het, dat God hem heeft willen gebruiken om in de Zendingspraktijk de muur des afscheidsels te doorbreken, die er zo lang tussen Jood en Heiden gestaan had. Het Christendom dreigde een Joodse secte te worden, hoewel het universeel was en het dus ook moest worden. Die ontwikkeling is niet geleidelijk, veeleer met horten en stoten gegaan, doch de moeilijkheden zouden waarschijnlijk veel groter geweest zijn, als niet een man met het gezag van Petrus haar ingeleid had.

Ook na de uitstorting des Heiligen Geestes is Petrus jarenlang de representatieve figuur onder "de twaalven" gebleven. Dat blijkt reeds direct uit het feit, dat er op Hand.1 tien hoofdstukken volgen, waarin ons de naam van geen enkele Apostel genoemd wordt, behalve de zijne. Soms horen wij van Petrus en Johannes, nooit omgekeerd van Johannes en Petrus. En 't is altijd de laatstgenoemde, van wie de actie uitgaat.

Samen gaan de beide Apostelen op naar den tempel, doch 't is Petrus, die de kreupele aan de schone poort aanspreekt en hem in de naam van Jezus Christus de Nazarener de beschikking over zijn benen hergeeft. ^{Hand.3:6} Samen hebben zij zich daarover te verantwoorden voor de Joodse raad; Petrus doet het woord, Johannes staat er zwijgend bij. En zó is het altijd. Ook als zij samen als afgevaar-

digden naar Samaria gaan, om zich van de toestand in de daar ontstane gemeente op de hoogte te stellen, is het Petrus, bij wie de leiding van de delegatie blijkbaar berust, want tot hem wendt Simon de tovenaer zich, onder aanbidding van geld, met zijn "kaufmännische" vraag: "Geef ook mij deze macht". ^{Hand.8:19}

Ja, zó sterk trad Petrus als representatieve figuur onder "de twaalven" naar voren, dat toen Herodes Agrippa zich afvroeg, in wie hij de Christelijke gemeente het gevoeligst kon treffen, hij zijn keuze op deze Apostel liet vallen. Hij had om onbekende redenen Jacobus de broeder van Johannes gevangen genomen en hem blijkbaar zonder vorm van proces laten onthoofden, "en toen hij zag, dat het de Joden behaaglijk was, voer hij voort om ook Petrus te vangen." Hand.12:3 Deze Herodes wilde zich ten koste van alles populair maken en, "nu hij er achter komt, dat hij het op uiterst goedkope wijze kan worden, bedenkt hij zich niet. Of beter gezegd, hij bedenkt zich juist wel, want al is 't hem vermoedelijk om het even, wie hij laat doden, de Joden, om wier gunst het hem te doen is, waarschijnlijk niet.

Het moet één van de meest vooraanstaande Christenen zijn, op wie hij de hand legt en dan zal 't aanbeveling verdienen een andere methode te volgen. Hem niet weer op staande voet en als in een hoek laten ombrengen, maar ditmaal in 't volle publiek en dan eerst na enige dagen, opdat het gerucht van zijn voorgenomen roemrij-

ke daad volop gelegenheid hebbe alle kringen van het volk te bereiken. 't Is immers Pasen. Als een lopend vuurtje moet het dagen lang door de overvolle stad gaan, dat hij direct na het feest Petrus zal laten terechtstellen. Bij die opzet kan hij er zeker van zijn, dat de koersen van zijn populariteit bij het volk met sprongen omhoog gaan."

Zestien soldaten verdeeld in vier wachten van vier worden met de bewaking van de gevangen Apostel belast. Twee posteren zich voor de deur, terwijl twee anderen Petrus tussen zich innemen. Ontvluchten kan hij hun niet; daar is voor gezorgd. Wij weten, hoe het afliep. Herodes had met alles gerekend, behalve met Die Ene, Die reeds zo menige eerzuchtige calculatie in de war gestuurd heeft.

In de nacht voor het Paasfeest zond God Zijn Engel, die begon met Petrus een stoot in de zijde te geven, want hij sliep even rustig, alsof hij morgen naar een bruiloft zou gaan en niet naar de plaats der terechtstelling. Menigeen zou zo'n laatste nacht geen oog hebben dicht gedaan, aan allerlei benauwde gedachten ten prooi. Doch Petrus voelde zich getroost. Hij was zo verzekerd voor tijd en eeuwigheid in zijn Heiland geborgen te zijn, dat hij zich tussen de beide soldaten rustig op de grond had te slapen gelegd.

In opdracht van de Engel omgordt hij zich, trekt zijn sandalen aan, werpt zich de mantel om en dan wordt de verbaasde Apostel naar buiten geleid, alsof er geen ketenen, geen soldaten en geen gegrendelde deuren bestonden. 't Was hem, alsof hij droomde.

Buiten, waar de frisse wind hem langs de slapen streek, kwam hij evenwel spoedig "tot zich zelve" en realiseerde hij zich, wat er gebeurd was. Hij wist, dat hij de gemeente, althans een gedeelte er van, ten huize van Maria, de moeder van Johannes Marcus, kon vinden.

Men kent het vervolg. De gemeente, die aanvankelijk niet in de verhoring van haar eigen gebed kon geloven, drong er bij hem op aan, dat hij de stad nog diezelfde nacht zou verlaten, want Herodes zou de volgende morgen natuurlijk alles in 't werk stellen om zich weer van hem meester te maken. En Petrus liet zich gezeggen. Uit de verlichte zaal stapte hij naar buiten, waar hij voor de ogen van zijn vrienden in 't nachtelijk duister verdween.

Men zou haast in de verzoeking komen te zeggen: die nacht is een symbool geweest; zij heeft het leven van Petrus in tweeën gedeeld. Dat zou echter te sterk uitgedrukt zijn. Doch een feit is het toch, dat, terwijl Hand.1-12 zijn persoon en zijn arbeid zo helder belichten, Petrus met hoofdstuk 13 opeens nagenoeg geheel uit de gezichtskring van Lucas en van zijn lezers verdwijnt. En dat, terwijl wij hem nastaren, een andere figuur voor ons opdoemt, aan wie de schrijver der Handelingen, van hoofdstuk 13 aan, al zijn belangstelling wijdt..... Paulus.

Even krijgen wij nog een glimp van Petrus te zien, als hij het woord neemt op het zogenaamde Apostelconvent, dat

belegd was om een beslissing te nemen inzake de vraag of de gelovigen uit de Heidenen zich nu werkelijk aan de besnijdenis moesten onderwerpen of niet. Er schijnt zich over dit punt een heftige discussie ontwikkeld te hebben; wij lezen tenminste, dat er "grote twisting geschiedde". ^{Hand.15:7} Toen stond Petrus op om door zijn woord olie op de golven te gieten. Dat schijnt hem gelukt te zijn; na zijn toespraak "zweeg al de menigte stil". ^{vs.12}

Doch zo overtuigend was zijn woord blijkbaar niet, dat het de tegenstand brak. Er moesten eerst nog redevoeringen van Paulus en Barnabas en met name van Jacobus, den broeder des Heeren, aan te pas komen, voor er een voor de Christenen uit de Heidenen gunstige beslissing genomen werd.

Paulus heeft het in Gal.2 over een pijnlijke scène, waarvan wij niet met zekerheid weten, wanneer zij zich voorgedaan heeft, vóór of na dit Apostelconvent. Petrus kwam te Antiochië en oefende er gemeenschap met de gelovigen uit de Heidenen; at met hen en beschouwde hen als volkomen gelijkwaardige broeders in de Heere. Doch op zekere dag trok hij zich plotseling terug. Er waren nl. "sommigen van Jacobus" ^{Gal.2:12} in Antiochië gekomen, die de Mozaïsche voorschriften stipt in acht bleven nemen, waar zij ook kwamen. En om bij hen niet in discredit te komen, zeide Petrus de tafelgemeenschap met de toegebrachte Heidenen op. Grote consternatie in de gemeente. Vele andere Joodse

Christenen volgden zijn voorbeeld. Zelfs Barnabas, Paulus' vriend en medearbeider, raakte zijn geestelijk evenwicht kwijt en begon op bedenkelijke wijze over te hellen. Doch Paulus stond pal. Hij voelde, dat het hier ging om de grote vraag of de mens alleen door 't geloof in Christus gerechtvaardigd wordt óf door 't geloof plus de werken der wet. En daarom deed hij haar in aller tegenwoordigheid af. ^{vs.14}

Hij nam Petrus zelfs geducht onder handen, omdat hij hem vroeger met Jacobus en Johannes de hand der gemeenschap gereikt had en daarmee bevestigd had accoord te gaan met de prediking onder de heidenen. ^{vs.9} En nu de huik naar de wind te hangen! Zelfs te veinzen! ^{vs.13} Paulus kon er niet over uit. Hij voelde intuïtief, wat er bij Petrus achter zat, die als eerste van "de twaalven" een heiden gedoopt had en enige dagen bij hem gebleven was: ^{Hand.10:48} de vrees voor "degenen, die uit de besnijdenis waren." ^{Gal.2:12}

De beduchtheid voor zijn reputatie speelde hem parten. Petrus voelde duister, maar diep, dat hij in de laatste tijd een beduchte rivaal had gekregen in Jacobus, de broeder des Heeren. Deze werd in Jeruzalem steeds meer "de man". Dat stak Petrus en zette hem aan tot een poging dien mededinger de wind uit de zeilen te nemen door voor aller oog te tonen, dat hij vooral niet minder wetsgetrouw was.

Dat was menselijk. Juist iets voor Simon, al hadden wij eerlijk gezegd van deze Apostel iets anders verwacht.

Doch geestelijk kan 't ons nooit kwaad, af en toe eens te merken, dat een hoogstaand gelovige, tegen wie wij in bewondering opzien, ook nog... een mens, een zondaar is.

Ongemerkt was de leiding van de gemeente te Jeruzalem klaarblijkelijk van Petrus op Jacobus overgegaan. Als Paulus jaren daarna voor 't laatst van zijn leven de Joodse hoofdstad bezoekt, meldt hij zich bij deze "broeder des Heeren", waar hij alle ouderlingen ontmoet. ^{Hand.21:18} Van Petrus horen wij niets meer. Zijn beide brieven bewijzen, dat hij zijn arbeid tot aan het einde van zijn leven met onverflauwde toewijding voortgezet heeft, want blijkens 2 Petr.1:14 verwachtte hij binnenkort de aflegging van zijn tabernakel. Maar wij kunnen de indruk niet kwijt, dat zijn wonderbare bevrijding uit de gevangenis de periode in zijn leven ingeleid heeft, waarop zijn Meester hem voorbereid had; hij zou moeten leren te volgen, zonder naar deze of gene te zien, die hem opziet, zelfs voorbij schoof.

Ongemerkt waren er in de laatste tijd twee figuren naar voren gekomen: Jacobus in de Joods-Christelijke en Paulus in de Heidens-Christelijke wereld.

Ouder geworden, het was Petrus voorzeggd, zouden er dingen gebeuren, die hij niet wilde, want aangenaam is het allesbehalve van de leidende plaats te worden verdrongen. Dan zou hij evenwel de moeilijke les moeten leren zijn groten Meester te volgen, zelfs al liep die weg op den marteldood uit.

Tot dusver heb ik gedaan, alsof ik het Rooms-Katholieke dogma van 't primaat van Petrus niet kende. Ik deed dat met opzet, omdat het m.i. de voorkeur verdient eerst de Nieuwtestamentische gegevens over deze Apostel het woord te geven en ze rustig te laten uitspreken, zonder ze met vragen of interrupties in de rede te vallen. Thans hebben wij ze evenwel nagenoeg ten einde toe aangehoord en daarom heb ik nu geen bezwaar meer het z.g. "primaat van Petrus" in discussie te brengen.

Men weet, dat de R.-Kath. Kerk zich daarvoor beroept èn op de Heilige Schrift èn op de traditie. De onderbouw van dit leerstuk meent zij te vinden in 't geen Jezus op de belijdenis van Petrus in de delen van Caesarea Filippi liet volgen: "Zalig zijt gij, Simon bar Jona; want vlees en bloed heeft u dat niet geopenbaard, maar Mijn Vader, Die in de hemelen is. En Ik zeg u ook: dat gij zijt Petrus en op deze petra zal Ik Mijn gemeente bouwen en de poorten der hel zullen haar niet overweldigen." ^{Mat.16:17, 18}

't Is een eenvoudig gemeentelid niet kwalijk te nemen, als hij Petrus in zijn gedachten met "rotsman" vertaalt en bij "petra" (rots) aan de belijdenis denkt, die de Apostel zoëven afgelegd had. Doch wetenschappelijk is deze interpretatie niet houdbaar. "Petrus" en "petra" zijn in 't Grieks synoniemen; beide woorden worden door Josephus door en voor elkaar gebruikt en betekenen "rots" of "steen". Daar komt nog bij, dat Jezus natuurlijk wel

Grieks gekend heeft, doch gewoon was in de dagelijkse omgang, óók met Zijn discipelen, Aramees te spreken. Wij moeten Mat.16:18 dus lezen, alsof er stond: "gij zijt Cefas en op deze cefas zal Ik Mijn gemeente bouwen." In het nauwste verband met dit woord staat het direct er op volgende: "En Ik zal u geven de sleutelen van het Koninkrijk der hemelen en zo wat gij zult binden op de aarde, zal in de hemelen gebonden; en zo wat gij ontbinden zult op de aarde, zal in de hemele ontbonden zijn." Hier vindt Rome de leer van 't primaat, althans de Schriftuurlijke basis er van. Met een duidelijkheid, die niets te wensen overlaat wordt Petrus hier immers door niemand minder dan Christus Zelf boven de anderen verheven; hij wordt "cefas" genoemd; hem wordt de sleutelmacht gegeven, die hij natuurlijk gebruikt heeft. En nu roept Rome de traditie te hulp; zij moet de stenen aandragen met behulp waarvan zij dit leerstuk verder uitbouwt. Petrus werd de eerste bisschop van Rome en heeft in deze kwaliteit de hem verleende macht aan zijn opvolger overgedragen.

Wij willen met de z.g. basis van dit leerstuk beginnen. Petrus is de rots, laten wij zeggen, de rotssteen, waarop de gemeente gebouwd wordt. Maar door wie? Natuurlijk door Jezus Zelf. Zegt Hij niet "en op deze petra zal Ik Mijn gemeente bouwen"? Petrus behoorde dus mede tot de bouw, waarvan Christus Zelf èn de bouwmeester èn 't fundament is. De beschuldiging, dat ik de kwestie vertroebel door deze laatste

uitdrukking, die van Paulus afkomstig is, in de discussie te mengen, wijs ik met beslistheid terug. Petrus zelf heeft het zó gezien, getuige zijn woord in zijn eerste brief: "tot welken komende als tot een levenden steen, van de mensen wel verworpen, maar bij God uitverkoren en dierbaar, zo wordt gij ook zelve als levende stenen gebouwd tot een geestelijk huis... Daarom is ook vervat in de Schrift: zie Ik leg in Sion een uiterste hoeksteen, die uitverkoren en dierbaar is". ^{1Pet.2:4-6}

Trouwens reeds in zijn verantwoording voor de Joodse Raad had hij Christus de hoeksteen genoemd: "Deze is de steen, die van de bouwlieden veracht is, welke tot een hoofd des hoeks geworden is." ^{Hand.4:11} Wat meer zegt, in 't gebruik van dit beeld was Jezus hem voorgegaan; Hij had Zich Zelf als de hoeksteen aangewezen, toen Hij de Joden vroeg: "Hebt gij nooit gelezen in de Schriften: De steen, die de bouwlieden verworpen hebben, deze is geworden tot een hoofd des hoeks: van de Heere is dit geschied en het is wonderlijk in onze ogen. Daarom zeg Ik u, dat het Koninkrijk Gods van u zal weggenomen worden enz." ^{Mat.21:41, 42}

De gemeente is een gebouw, dat "opwast" tot een heilige tempel in de Heere. ^{Ef.2:21} Dit beeld vinden wij overal in het Nieuwe Testament. De uiterste hoeksteen van dit gebouw is Christus. Daarbij sluiten zich de eerste steenlagen aan. De allereerste wordt door "de twaalven" gevormd en onder deze stenen van de eerste laag ligt Petrus vooraan.

Johannes ziet de heilige stad, het nieuwe Jeruzalem dan ook rusten op "twaalf fundamenten en daarop de twaalf namen van de twaalf Apostelen des Lams. ^{Op.21:14}

Van dezelfde visie getuigt ook Ef.2:20, waar Paulus spreekt van "het fundament van Apostelen en Profeten, waarvan Jezus Christus is de uiterste hoeksteen." Hij heeft hier niet de leer van Apostelen en Profeten op 't oog, doch hij ziet de gemeente eveneens als een gebouw, waarvan Jezus Christus de uiterste hoeksteen is en de Apostelen en de Profeten de eerste steenlagen zijn.

Wat verder de sleutelmacht betreft, men vergete niet, dat Jezus in Petrus "de twaalven" aanspreekt. Hij had gevraagd: "maar gij (meervoud), wie zegt gij, dat Ik ben." A l'improviste is geen spreekkoor te vormen. Eén moest dus uit aller naam antwoorden. Met zijn gewone voortvarendheid werpt Petrus zich als tolk van de anderen op: "Gij zijt de Christus, de Zoon des levenden Gods." Dan wendt Jezus Zich tot hem, doch wij mogen er zeker van zijn, dat Hij met Zijn "zalig zijt gij", al gebruikt Hij het enkelvoud, ook de anderen op 't oog had, want allen had Zijn Vader, Die in de hemelen is, immers geopenbaard, wat één hunner hier uit aller naam uitsprak. Niets dwingt ons dus om aan te nemen, dat Petrus als drager van de sleutelmacht boven de anderen verheven werd.

Mat.18 verbiedt deze opvatting zelfs, want daar komt Jezus op dit thema terug en zegt Hij ditmaal niet tot Petrus,

maar tot "de twaalven in 't algemeen: "voorwaar zeg Ik u, al wat gij op de aarde binden zult, zal in de hemelen gebonden wezen; en al wat gij op de aarde ontbinden zult, zal in de hemel ontbonden wezen." ^{vs.18}

Men lette er verder op, dat Jezus Zich in elk geval in Mat.16:19 en waarschijnlijk óók in Mat.18:18 bedient van den toekomstige tijd. "Ik zal u geven" ^{Mat.16:19} en "al wat gij op aarde binden zult" ^{Mat.18:18}

De vervulling van deze belofte vindt men in Joh.20:22 en 23, waar Jezus voor de tweede maal op deze bevoegdheid der "twaalven" terug komt en op hen blaast met een: "Ontvangt de Heilige Geest. Zo gij iemands zonden vergeeft, dien worden zij vergeven; zo gij iemands zonden houdt, dien zijn zij gehouden."

Als basis voor de leer van het prismaat is Mat.16:18 en 19 dus niet te gebruiken. Trouwens onder al de Nieuwtestamentische gegevens, die wij boven bespraken, is er niet één, dat in deze richting wijst. Petrus is altijd, zowel vóór als na Caesarea Filippi de representatieve figuur onder "de twaalven" geweest, doch van een geestelijk oppergezag is geen sprake. Nergens geeft hij blijk van de bewustheid daarmee bekleed te zijn, evenmin als één van de anderen, dat het hem door Jezus toegekend was.

Ook de oud-Christelijke gemeenten hebben hem, al even weinig als Petrus zichzelf, als een soort van "overste

Herder" ^{1Pet.5:4} beschouwd. Integendeel. In Jeruzalem dorst men hem na de doop van Cornelius ter verantwoording roepen en Paulus meende hem zelfs te moeten bestraffen.

En nu de traditie. Sommigen zijn zelfs zó ver gegaan, dat zij beweerden: Petrus heeft nooit één voet in Rome gezet. Doch zij werden, ik kan het niet anders zien, daarbij bewust of onbewust door anti-Roomse motieven gedreven. Betrouwbare gegevens, dat hij er bisschop geweest is, ontbreken ten enen male en daarmee valt de bovenbouw van het Rooms-Katholieke leerstuk, waaraan een juiste exegese van Mat.16:18 en 19 ook reeds de basis onttrok, doch dat hij er gewerkt heeft, valt m.i. niet te ontkennen.

Na Hand.12 is het spoor van Petrus niet meer te volgen. Wij moeten het met de vage aanduiding doen, dat hij reisde naar een "andere plaats", ^{Hand.12:17} om zich aan eventuele nasporingen van Herodes te onttrekken. Dat hij naar Rome zou gevlucht zijn, zoals latere kerkelijke schrijvers beweerden, die hem daar het ambt van bisschop lieten aanvaarden en het gedurende 25 jaar bekleden, is zeer onwaarschijnlijk, want betrekkelijk kort daarna vinden wij hem ^{Hand.15} weer in Jeruzalem op het Apostelconvent. Hij zal in de dienst van het Evangelie nu eens hier en dan daar geweest zijn. In 1Cor.9 vraagt Paulus immers: "Hebben wij niet macht om een vrouw, een zuster met ons om te leiden, gelijk ook de andere Apostelen en de broeders des Heeren en Cefas?" ^{vs.5}

Volgens Gal.2:9 waren de arbeidsterreinen verdeeld. Paulus en Barnabas zouden tot de heidenen en Petrus, Jacobus en Johannes tot de besnijdenis gaan. Men zal deze afspraak, die natuurlijk bij de dood van Paulus verviel, zó opgevat hebben, dat de een niet zou gaan werken in plaatsen, waar door de ander reeds "Christus genoemd was". ^{Rom.15:20} Paulus zou zich blijven interesseren voor de gebieden, waarvan de bevolking bijna geheel heidens was, terwijl Palestina met de streken er omheen, waar de Joden sterk vertegenwoordigd waren, voor Petrus en de anderen gereserveerd bleef. Het feit, dat Paulus in Corinthe, in Efeze en overal, waar dit maar mogelijk was, zijn prediking in de Joodse synagoge begon, bewijst, dat deze afspraak geographisch bedoeld was. Wij zullen het arbeidsveld van Petrus dus hoofdzakelijk ten Oosten van de Middellandse Zee moeten zoeken.

Toch is er maar één stad, waarvan wij op grond van het Nieuwe Testament met zekerheid weten, dat hij haar bezocht heeft: Antiochië in Syrië. ^{Gal.2:11} Het is mogelijk, dat hij óók in Corinthe geweest is; alléén met het feit, dat een fractie in de gemeente daar ter stede hem tot partijman maakte door zich naar hem te noemen ^{1Cor.1:12} is dat niet te bewijzen, evenmin als men uit het adres van zijn eerste brief, die gericht is aan "de vreemdelingen verstrooid in Pontus, Galatië, Cappadocië, Azië en Bithynië", ^{1Pet.1:1} mag concluderen, dat hij een groot gedeelte van Klein-Azië bereisd heeft en zelfs tot aan de kust

van de Zwarte zee geweest is, waaraan Pontus lag. Paulus schreef immers óók een brief aan de gemeente te Rome, lang voor hij met zijn eigen ogen de Tiber gezien had. Zo kan Petrus het nodig hebben gevonden de Christenen in Klein-Azië in hun verdrukking te troosten, al was hij hun van aangezicht geheel onbekend.

Meer houvast dan het eerste geeft ons het vóórlaatste vers van zijn brief: "u groet de mede-uitverkorene gemeente, die in Babylon is en Marcus mijn zoon". ^{1Pet.5:13} Eenstemmig heeft de oude Kerk onder Babylon Rome verstaan, waarheen wij, zo goed als zeker, ook door de vermelding van Marcus worden verwezen. Deze laatste is stellig niet aan de Euphraat, in 't Oosten te zoeken; veeleer in het Westen. Volgens Col.4:10 was hij bij Paulus en stond hij op het punt naar Klein-Azië te vertrekken. In een lateren brief, - zijn laatsten zelfs, - verzoekt Paulus zijn leerling Timotheus om Marcus mee te nemen. ^{2Tim.4:11} Van de tweede brief aan Timotheus staat het vast, dat hij in Rome geschreven is en ook van de brief aan de Colossensen, één van de z.g. gevangenis-brieven, lijkt mij dat nog altijd het meest waarschijnlijke.

Het behoeft dus in 't geheel geen verwondering te wekken, aangenomen dat Babylon Rome is, Marcus in 't gezelschap van Petrus te vinden. Uit Joh.21:19: "en dit zeide Hij (Jezus) om te kennen te geven met welke dood hij (Petrus) God verheerlijken zou"

mag men afleiden, dat de Apostel zijn geloof met zijn bloed heeft bezegeld. Doch waar? En hoe? Dat horen wij niet. Aan de hand van bovenstaande Nieuwtestamentische gegevens komen wij niet verder dan tot aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid, dat Petrus in Rome gekruisigd is. Op de aard van zijn straf wijst immers het "uwe handen uitstrekken" in verband met het volgende "om te kennen te geven met welken dood..." Daarmee zijn wij de grens der zekerheid heel dicht genaderd. Wij staan er echter nog vóór. Doch nu komen de getuigenissen van de leerlingen der Apostelen. En deze brengen ons er met glans overheen.

Omstreeks 96 na Chr. schreef Clemens, een vooraanstaand lid van de gemeente te Rome, een brief aan de Corinthiërs. In zijn jeugd schijnt hij Petrus en Paulus persoonlijk te hebben gekend; hij noemt ze tenminste "onze goede Apostelen" en dan herinnert hij er aan, hoe Petrus na een moeitevol leven de dood onderging en Paulus eveneens. Deze mededeling uit het oudste Christelijke geschrift, na de Nieuwtestamentische, wordt door vele andere gesteund.

Ignatius, een leerling van den Apostel Johannes, schrijft in zijn brief aan de gemeente te Rome in elk geval vóór 116 na Chr.: "niet als Petrus en Paulus beveel ik u." Bij Paulus zou men nog aan een schriftelijk contact met de gemeente te Rome kunnen denken; hij schreef haar immers een brief. Doch bij Petrus niet. Hij moet derhalve per-

soonlijk in contact met deze gemeente geweest zijn.

"De uitlegging van de woorden des Heeren", een werk van Papias, is in de loop der eeuwen verloren gegaan. Doch Eusebius, die voor zijn bekende Kerk-geschiedenis allerlei bronnen gebruikt heeft, die ons niet meer ter beschikking staan, heeft er ons de volgende aanhaling uit bewaard: "Ook dit zeide de presbyter: Marcus, die de tolk van Petrus was, heeft, voor zover hij ze zich herinnerde, nauwkeurig de dingen opgeschreven, die door de Christus waren gezegd of gedaan, hoewel niet in de ware orde."

In dezelfde richting wijst ons een bericht in de oude z.g. anti-Marcionistische proloog op Marcus (na 160 na Chr.), dat deze Evangelist "de tolk van Petrus was en na diens dood in de streken van Italië dit Evangelie geschreven heeft."

Laat ik deze serie aanhalingen met een mededeeling van Clemens Alexandrinus besluiten, al passeren wij hiermee de grens van de tweede eeuw, dat Marcus, toen Petrus te Rome het Evangelie verkondigde door hen, die zijn prediking hoorden en wel door Keizerlijke bedienden uit de ridderstand, zou aangezocht zijn om als iemand, die veel met de Apostel verkeer had, het mondeling gesprokene op te schrijven. Marcus zou daaraan voldaan hebben en zijn Evangelie volgens de verhalen van Petrus hebben geschreven.

In al deze oude berichten zit een kern, die m.i. het volste vertrouwen verdient, omdat men alleen reeds op

grond van gegevens uit het tweede Evangelie zelf - dus afgezien van 't geen de traditie beweert, - zou moeten concluderen, dat Marcus zijn Evangelie in Rome opgesteld heeft. Alle specifiek Joodsche gewoonten worden nader verklaard. Hier en daar ontmoet men zelfs Latijnse uitdrukkingen, die eenvoudig met Griekse letters geschreven zijn. In de verschillende Inleidingen tot het Nieuwe Testament wordt men hierover uitvoeriger inge

Al de boven aangehaalde getuigenissen verheffen het feit, dat Petrus in Rome gewerkt heeft en daar de marteldood gestorven is, m.i. boven alle redelijke twijfel, al voeg ik er in één adem bij, dat geen van al deze oud-Christelijke schrijvers onze Apostel als bisschop van Rome beschouwt.

Volgens de oudste bronnen heeft Linus 2Tim.4:21 als eerste dit ambt bekleed. Irenaeus verklaart, dat de Apostelen hem als zodanig aangewezen hebben en telt zijn opvolgers niet als de tweede, de derde nà Petrus, doch "van de tijd der Apostelen af."

Met historische zekerheid valt over den gewelddadige dood van Petrus weinig te zeggen. Omstreeks het jaar 200 na Chr. twijfelde niemand in de gemeente te Rome er aan, dat Petrus bij het Vaticaan gekruisigd was en Paulus aan de weg naar Ostia ont hoofd. Dat klinkt geloofwaardig. Want volgens de Romeinse geschiedschrijver Tacitus liet Nero een grote menigte Christenen in zijn parken op de

allerwreedste wijze ter dood brengen. Sommige er van werden gekruisigd. En deze parken lagen tegen den Vaticaanse heuvel aan.

Uit het feit, dat Clemens van Rome eerst de marteldood van Petrus vermeldt en dan die van Paulus, zou men verder kunnen afleiden, dat beiden niet gelijktijdig terechtgesteld zijn. 't Is zelfs waarschijnlijk, dat zij elkaar in Rome niet eens ontmoet hebben, want Paulus noemt Petrus in geen van zijn brieven, óók niet in zijn laatste, waarin hij Timotheus verzoekt haastiglijk tot hem te komen, ^{2Tim.4:9} omdat de tijd zijner ontbinding aanstaande is. ^{vs.6}

Het aannemelijkste lijkt mij, dat Petrus in Rome gekomen is, toen Paulus na de twee jaar gevangenschap van Hand.28:30 op vrije voeten gesteld was en zowel het Oosten als het Westen van Europa bereisde. Want volgens Clemens van Rome is hij werkelijk in Spanje geweest. Tijdens zijn omzwervingen zal Petrus in Rome gekomen zijn. Lang kan hij er niet gewerkt hebben, toen hij gevangen genomen werd en op last van Nero gekruisigd. Eén of twee jaar daarna werd Paulus opnieuw gegrepen en op last van dezelfde Keizer onthoofd.

De latere legende laat Petrus op zijn verzoek met het hoofd naar beneden gekruisigd worden en weet bovendien te vertellen, dat de Verheerlijkte Jezus hem verschenen zou zijn, toen hij uit vrees voor den marteldood een poging deed om zich uit de voeten te maken. Op de vraag van de Apostel,

waar Hij heenging ("Quo vadis") zou Jezus hebben geantwoord: naar Rome, om Mij wederom te laten kruisigen. Daarop zou Petrus teruggekeerd zijn en rustig de komende dingen onder de ogen hebben gezien.

Zo iets had men van de oude Simon bar Jona kunnen verwachten. Doch van deze blaam, die men niet vóór 't jaar 300 na Chr. op hem wierp, spreken de oudste bronnen hem vrij: zij geven althans geen blijk er iets van te weten. Doch uit deze legende spreekt het juiste besef, dat de Apostel uit zichzelf tot alles in staat was en... bleef. Doch Jezus heeft door 't geloof in deze Simon bar Jona een vastheid gelegd, die hem in zijn leven tot een Petrus, een rots, een pilaar der gemeente ^{Gal.2:9} gemaakt heeft.

En in zijn sterven? Wij kunnen er zeker van zijn, dat hij toen het bewijs zal hebben geleverd ook de derde en laatste les te hebben geleerd: zijn Heiland te volgen, zelfs als het zo ver mocht komen, dat een ander hem gordde en hem met uitgestrekte handen bracht waar hij niet wilde. Met zijn dood, en welk een vreselijke dood, heeft hij God verheerlijkt, verzekeren de leerlingen van Johannes ons, die het 21-ste hoofdstuk aan het vierde Evangelie toegevoegd hebben en die meer van Petrus' einde afwisten dan wij. Zij hebben in zijn sterven een bekroning van zijn volgen van Jezus gezien. En dat zegt genoeg.

Wordt vervolgd.

Petrus

volgens "Apostolische oudheden" door William Cave, Uit het Engelsch, naar den vijfden Druk vertaald, door Salomon Bor, Predikant tot Zeyst. Uitgegeven door Hermannus Wits, t' Utrecht, 1698."

Het leven van den H. Petrus, IX. Afdeeling, par. II en III, blz. 162, 163

Men kan niet wijfelen, of hy heeft hemselven, op sijn eerste aankomst (in Rome) by de Joden, sijne Lands-lieden, die sedert de regeering van Augustus aan de andere sijde van den Tyber gewoond hadden, aangegeven: maar wanneer hy naderhand ook begon den Heydenen te prediken, wierd hy genoodsaakt sijn verblijf-plaats te veranderen, die hy dan nam by eenen Pudens, een Raadsheer, die onlangs tot het geloove bekeerd was. (1) Daar nu was het, dat hy bedektelijk sijn bediening uytvoerde, en het Christen geloof in die plaats bevestigde. Daar was het, dat hy geseyd word gevonden te hebben Philo den Jood, die onlangs ten tweedemaal na Rom en voor sijne lands-genooten tot Alexandrien, in gesandschap gekomen was, met welken hy een nauwe vriendschap en kennis, so men seyde, gemaakt heeft; en daar was het, seyde Baronius, dat Petrus, bekommerd zijnde voor de Kerken, die hy in Pontus, Galatia, Cappadocia, Bithynia en kleyn Asien gestigt had, aan deselve sijnen eersten Brief schreef, 't welk hy na allen schijn besluit, om dat de H. Marcus, toen Petrus den brief sloot, nog by hem zijnde, deselve sekerlijk moest geschreven zijn ten minsten in dat jaar, gemerkt

de H. Marcus toen afgesonden wierd, om het geloof in Egypten te prediken en voort te setten. Petrus nu de Religie tot Rom en geplant hebbende, droeg zorg om deselve in de Westersche Landen (2) insgelijks voort te setten, tot welken eynde hy (indien wy hem, die voorgeeft een sijnere navolgers te zijn, gelooven kunnen) na alle Provincien, op dat hun geluyd over de geheele aarde, en hunne woorden tot de eynden der wereld mogt uytgaan, Discipelen afsond.

Wanneer nu Petrus veele jaren te Rom en geweest was, gebeurde het, dat Claudius de Keyser eenige oproeren en onlusten, die door de Joden verwekt waren, gedempt hebbende, deselve door een openbaar bevel uyt Rom en bande. Onder het getal, seyde men, van dese vertrok Petrus ook van daar, en keerde weder na Jerusalem, daar hy dan op het groote Synode der Apostelen, daar te voren van gesproken is, tegenwoordig was. Wat Petrus eenige jaren na die tijd gedaan heeft, en waar hy geweest zy, is voor ons geheel onseker: egter wy kunnen ons selven versekeren, dat hy niet ledig geweest is, maar nu eens sijn tijd besteed hebbe met in de landen van het Oosten, en dan wederom in andere gedeelten

van de wereld, by voorbeeld in Africa, Sicilien, Italiën en andere plaatsen, te prediken. By welke gelegentheit ik niet voorby kan, 't geen van ons eygen (Engels) Land gemeld word, aan te tekenen; immers Eusebius verhaald ons, na het zeggen van den Metaphrastes, dat Petrus niet alleen geweest is in de Westersche Landen, maar bysonder, dat hy sig een geruymen tijd heeft opgehouden in Brittanniën, daar hy veele volkeren tot het geloove bekeerd heeft. (3) Maar beter was het, dat wy

sonder de eere van het geselschap van den H. Petrus bleven, dan dat wy so een historie op sulken sandigen grond bouwen; gemerkt die Metaphrastes in sodanige saken so weynig geloof verdiend, dat de geleerdste en besadigste Schrijvers van de Roomsche Kerk daar geen staat op maken. (4) Maar waar ook de H. Petrus sijn tijd besteed heeft of niet, hy keerde sekerlijk ontrent de laatste tijd van Nero's regeering, weder na Rome.

Toelichting 1

Kerkhistorici hebben de neiging vader en zoon, beiden onder de naam Pudens te verwarren. Hoe dat ook zij, de zoon Rufus Pudens Pudentius, wiens naam wij tegenkomen in Rom. 16:13 als Rufus de uitverkorene en die in 2Tim. 4:21 wordt genoemd samen met zijn vrouw Claudia en zwager Linus, was de schoonzoon van de Britse vorst Caradoc (Caractacus). Caradoc en zijn koninklijke familie waren immers door de Romeinen gevangen gebracht naar Rome, alwaar dochter Claudia trouwde met deze Pudens, die de eigenaar werd van het Britse paleis te Rome na de terugkeer van Caradoc naar Brittannië. Het is dit huis dat Cave het huis van Pudens noemt. In volgende eeuwen werd dit huis verbouwd tot kerkgebouw, maar onder deze kerk van "Pudentiana" bevinden zich de opgravingen van "het huis van Pudens". Zie mijn twee artikelen "Het erfdeel van Efraïm" in de NBCirculaires, 6e jaargang nr. 3 en 4. Overigens staat Linus genoteerd als tweede Paus. In elk geval als leider van de christengemeenschap in Rome nog ruim in de eerste eeuw.

Toelichting 2

"Westersche Landen", met hoofdletters is niet een algemene aanduiding, maar fungeert als naam voor West Europa.

Toelichting 3

Simeon Metaphrastes wordt vooral door protestanten geacht niet erg betrouwbaar te zijn. Hij citeert Eusebius Pamphilus als hij schrijft dat dat "Petrus niet alleen geweest is in de westelijke landen, dat hij zich een geruime tijd heeft opgehouden in Brittannië, waar hij vele volken tot het geloof heeft bekeerd." (De Petr. & Paul. ad diem junij)

Toelichting 4

Volgens Dean Stanley zou Petrus van de Heer de boodschap hebben ontvangen van zijn spoedige dood ^{2Pet. 1:14} in de omgeving van Westminster Abbey. Westminster was oorspronkelijk een plaats buiten Londen. Het heette ooit "The Isle of Thorns" of "Thorney". Het was een eiland, nu min of meer een

heuvel. Waar nu Westminster Abbey staat bevond zich vroeger ter herinnering aan deze gebeurtenis de Church of Lambdr, waarbij Bedr niets anders is dan Peter of Petrus. Westminster Abbey heet trouwens officieel The collegiate Church of St. Peter at Westminster, en is dus naar Petrus genoemd. Een andere naar de apostel Petrus genoemde kerk in Londen is "St. Peter's upon Cornhill". Hier zou King Lucius (165-183) tot geloof gekomen zijn door de prediking van de zoon van Pudens en Claudia, de Britse prins Timotheüs. (Hugo Paulinus de Cressy; 1605-1674; Engels Katholiek Benediktijn schrijft in zijn "Church History of England" boek 2; hfdstk 56: "Our ancient histories report that Timotheus the eldest son of Rufus (Pudens) came into Brittain where he converted many to the faith, and at least disposed King Lucius to his succeeding conversion.") Volgens de oude Saksische historici werd hier een kerk gebouwd in 179, die later cathedraal werd en dus zetel van de aartsbischop van Londen. De "Liverpool Times" van 26 sept. 1879 vermeldt: "The Church of St. Peter-upon-Cornhill, London, has recently celebrated its traditionary seventeenth centennial. It is said to have been founded by the first missionaries to Britain, 179 A.D." Vóór de grote brand van Londen in 1666 was er in deze kerk zowel als in St. Paul's een gegraveerde koperen plaat met de volgende mededeling (Die in St. Paul's heeft de brand niet overleefd; deze in St. Peter's hangt er nog steeds): "Be it known to all Men that in the Yeerys of our Lord God An. CLXXIX., Lucius, the fyrst Christen Kyng of this Land, then callyd Brytayne, foundyd the fyrst Chyrch in London, that is to sey, the Chyrch of Sent Peter, APON Cornhyl; and he foundyd there an Archbyshop's See and made that Chyrch the Metropolitan and cheef Chyrch of this Kyngdom; and so enduryd the space of CCCC yeerys and more, unto the commyg of Sent Austin, an Apostyl of Englend, the whych was sent into the Land by Sent Gregory, the Doctor of the Chyrch in the tyme of Kyng Ethelbert, and then was the Archbyshop's See and Pall removyd from the aforesayed Church of St. Peter APON Cornhyl unto Derebernaum, that now is callyd Canterbury, and there yt remeynyth to this Day....."

Toelichting 5

De oude kerkvader Mansuetus, of zoals de fransen hem noemen Saint Mansuy werd geboren in Hibernia (Ierland) en bekeerd en gedoopt in Brittannië in AD 40 (volgens Arnold Mirmannus).

In Avalon (Glastonbury) ontmoette hij Clemens en Petrus. Waarna hij samen met Clemens naar Rome werd gezonden. Daarna werd hij op verzoek van Filippus vanuit Rome uitgezonden om te prediken in Gallië (Frankrijk). Mansuetes wordt beschouwd als de stichter van de kerk in Lotharingen (volgens Alford in 49). Hij reisde veel en werkte samen met vele apostelen. Hij wordt beschreven als "the friend of all the apostles and their pupil." Na de dood van Clemens volgde hij hem op in Rome. Later vestigde hij zich in Toul, waar hij, na zijn werkzaamheden te hebben uitgebreid tot Illyria, de marteldood stierf in 89 of 110. Zijn dag is 3 sept. volgens Gallican Martyrologies. Dit alles wordt beschreven in Mersaeus, "De Sanctis Germaniae" en bevestigd door L'Abbé Guillaume "L'Apostolat de S. Manouel", blz. 38. Hier vinden wij Petrus dus inderdaag in Glastonbury, Brittannië.

Een recent opgegraven steen (1,2 x 0,4 meter) in Whithorn (Candida Casa), Engeland, een oude Keltisch Christelijke nederzetting, draagt als opschrift: "Locus Sancti Petri Apostoli." Dat wil zeggen: "Plaats van Petrus, de apostel."

Ab Klein Haneveld.

Agenda van Ab Klein Haneveld

ALKMAAR donderdag 23 jan;
6/20 feb; 5/19 mrt; 2/16/30 apr;
14/28 mei; 19:45 uur;
"Delta", Oude Kanaaldijk 2;
Het boek Openbaring

AMERSFOORT woensdag 15/29 jan;
12/26 feb; 11/25 mrt; 8/22 apr;
6/20 mei; 19:30 uur;
"De Hoeksteen",
Klaartje Donzepad 59;
Het boek Genesis

APELDOORN

11 jan; 7 mrt; 9 mei; 26 sep; 14 nov
zaterdag, 10:00 tot 16:00 uur;
Het Bolwerk, Ravelijn 55;
Nederlands Bijbelstudie Contactdag
onderwerp op **11 januari:**

Jericho

BEEKBERGEN zondag 15 mrt;
21 jun; 27 sep; 6 dec;
Dorpsstraat 28-36
10:30 uur, "De Hooge Weye"

BEVERWIJK zondag 2 feb; 12 apr;
7 jun; 13 sep; 8 nov;
10:00 uur; B.H.K.-gebouw,
Groenelaan 74

DRACHTEN donderdag 16/30 jan;
13/27 feb; 12/26 mrt; 9/23 apr;
7 mei; 20:00 uur;
Rode Kruis gebouw, Omloop 42;
Johannes & het Christelijke leven

EMMEN maandag 13/27 jan;
10/24 feb; 9/23 mrt; 6/20 apr;
4/18 mei;
19:30 uur;
Ichthuskerk, Walstraat 21;
De profeet Jesaja

LINSCHOTEN maandag 20 jan;
3/17 feb; 2/16/30 mrt; 27 apr;
11/25 mei;
20:00 uur;
"Bij de Tol", Nieuwe Zandweg 12;
David en zijn Huis

METEREN zondag 26 jan; 23 feb;
22 mrt; 19 apr; 17 mei, 14 jun;
10:00 uur;
Dorpshuis, Achtersteweg 17
De brieven aan Thessalonica

OLDEBROEK dinsdag 21 jan; 4/18 feb;
3/17/31 mrt; 14/28 apr; 12/26 mei;
19:45 uur;
Stationsweg 43;
Het Evangelie van Lukas

OLDEBROEK zondag 12/26 jan;
23 feb; 22 mrt; 5 apr; 3 mei;
17:00 uur;
LHNO gebouw;
Van Sytzamalaan 3

URK dinsdag 14/28 jan; 11/25 feb;
10/24 mrt; 7/21 apr; 5/19 mei;
19:30 uur;
Marsdiep 1 a,
De zondevaal en verder

Jericho

Wie kent het niet, het lied over Jozua en de slag om Jericho. And the walls came tumbling down. Het bezingt de intocht van de Israëlieten in het beloofde land en de val van de eerste stad die moest worden veroverd. Niet door zwaarden maar door bazuinen. Joz.6

"Wetenschappers" hebben weliswaar de gevallen muren gevonden. Maar die zijn volgens hen van veel vroegere datum dan Jozua, die zij steevast zo'n 350 jaren te laat plaatsen. Dat komt er van als je je van de bijbelse jaartelling niets aantrekt. Maar 't was ca. 1570 v.C. volgens de bijbelse chronologie. (Martin Anstey)

Men zou zich beter kunnen verdiepen in het hoe en waarom van deze gebeurtenis. Men leest dat Jozua verbiedt om Jericho te herbouwen. Ik lees dat niet! Ik lees dat Jozua voorschriften geeft voor een herbouw, die ook daadwerkelijk plaats vond in de dagen van Achab en Elia, ^{1Kon.16:34} ca. 920 v.C.

En ondanks de vloek over Jericho verblijft Elisa daar en heft de vloek over de plaatselijke waterbron op, ^{2Kon.2}, ca 900 v.C. De bijbelse geschiedenis van Jericho begint met de hoer Rachab en eindigt met de tollenaar Zacheus. De eerste gaf onderdak aan de twee verspieders en werd stammoeder van Jezus. De tweede verleende onderdak aan Jezus en werd "zoon van Abraham". Wat steekt achter deze oude stad in de vlakke velden? U bent van harte welkom op de komende contactdag op 11 januari!

Ab Klein Haneveld

Nederlands Bijbelstudie Circulaire

Uit de statuten: "De Stichting Nederlands Bijbelstudie Centrum stelt zich ten doel de kennis van de inhoud van de Bijbel, die zij beschouwt als Gods Woord, te verspreiden. De stichting tracht haar doel te verwezenlijken door getuigenis in woord en geschrift." In de praktijk wordt dit o.a. gedaan door het houden van bijbel-studie-avonden, tentcampagnes, contact-dagen, collegedagen en conferenties, studiereizen; de uitgave van de lezingen op audio-cd's en cassettes; de uitgave van brochures en deze circulaire. *Financieel is het Nederlands Bijbelstudie Centrum afhankelijk van vrijwillige bijdragen.*

Correspondentieadres

Benny Goodmanstraat 40
1311 RA Almere
telefoon (036) 53 62 976
www.bijbelstudie.nl
info@bijbelstudie.nl

Giften

NL03 INGB 0005 5676 69
NL88 RABO 0308 7470 46

ten name van

Nederlands Bijbelstudie Centrum

Giften voor de tentevangelisatie

NL87 RABO 0103 5810 06

ten name van

N.B.C. Evangelisatie

Beide stichtingen hebben een ANBI goedkeuring